

Ο χρόνος, ο φθονερός γέρων (Φώτης Κόντογλου)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Ιανουαρίου 1, 2018

Ο καιρός είναι ένα πράγμα άπαστο και κατά βάθος άκατανόητο. Το μυαλό μας κ' ή καρδιά μας τόν νοιώθουμε άπό τις άλλαγές που γίνονται στόν κόσμο. Μά κάποιες άλλαγές μπορεί νά γίνουμε πολύ γρήγορα, άπό μιá μέρα σέ άλλη, όπως ή παραμόρφωση του άνθρωπου που γίνεται άπό την άρρώστεια, ή ένας ξαφνικός θάνατος που μέσα σέ μιá στιγμή κάνει τόν άνθρωπο ένα άγνώριστο κουφάρι. Τόν καιρό τόν νοιώθουμε πιό δυνατά άπό τó πάλιωμα κι άπό τó γήρας, που άλλάζουνε τά νεαρά και τά ζωντανά πλάσματα, κι αύτή την άλλαγή την καταλαβαίνουμε σκληρά. Τόν νοιώθουμε κι άπό την καινούργιεψη του κόσμου, μά πιό δυνατά τόν νοιώθουμε άπό τή φθορά· και τόν νοιώθουμε άπ' αύτή πιό δυνατά, γιατί πουάμε, κι ό πόνος είναι πιό βαθύς άπό τή χαρά.

Γι' αύτό στεκόμαστε περίφοβοι μπροστά στόν **καινούργιο χρόνο**, μπροστά σ' ένα τεχνητό χώρισμα, που βάλαμε στο πέλαγος του καιρού έμεις οι άνθρωποι, σαν νά μην είναι ή κάθε μέρα άρχή καινούργιου χρόνου. Σ' αύτόν τόν άτελείωτον ώκεανόν δέν ύπάρχει μήτε νησί, μήτε στεριά για νά άράξεις. Τά ρεύματα σέρνουνε τó καράβι σου μέρα-νύχτα και τó πάνε παραπέρα, είτε θέλεις είτε δέν θέλεις, ως που νά σέ πετάξουνε άπάνω σέ μιá ξέρα, ή νά σέ πάνε σ' ένα λιμάνι άπ' όπου δέν θά ξαναβγεις πιά.

*

Ο καιρός άρχισε με τή δημιουργία του κόσμου. Πριν νά γίνει ό κόσμος μπορεί νά μάς φαίνεται πως θά ύπήρχε ό καιρός, αλλά αύτό είναι μιá άπάτη του μυαλου μας, γιατί άφου δέν ύπήρχε τίποτα που νά άλλάζει κ' έτσι νά φαίνεται πως περνά ό καιρός, πως ύπήρχε ό καιρός; Στο τίποτα δέν ύπάρχει καιρός. Πριν άπό τή δημιουργία ήτανε «σκοτός επάνω της άβύσσου» (Γένεσις α', 2). Σκότος κι άβυσσος είναι έννοιες που φανερώνουνε τó τίποτα, την άνυπαρξία. Παρακάτω είναι γραμμένο, στο βιβλίο της Γενέσεως: «Και διεχώρισεν ό Θεός αναμέσον του φωτός και αναμέσον του σκοτους. Και εκάλεσεν ό Θεός τó φώς ήμέραν, και τó σκοτός εκάλεσε νύκτα. Και έγένετο έσπέρα, και έγένετο πρωι ήμέρα μιá» (Γένεσ. α', 4-5). Μόλις έγινε τó φώς άρχισε κι ό καιρός, «έγένετο πρωι ήμέρα μιá».

Η θρησκεία μας αύτόν τόν κόσμο που βλέπουμε τόν λέγει «παρόντα αιώνα». Σ' αύτόν τόν «αιώνα» ύπάρχει ό χρόνος, ένω στόν «μέλλοντα αιώνα» δέν θά ύπάρχει, αλλά θά καταργηθεί, αν και λέγεται «αιώνας». Ο άπόστολος Παύλος λέγει: «Σοφίαν δέ λαλοϋμεν έν τοις τελείοις, σοφίαν δέ ου του αιώνος τούτου, ουδέ

τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων» (Α΄ Κορινθ. β΄, 6). Δηλαδή, τοῦτος ὁ κόσμος κι ὅσοι τὸν πιστεύουνε, ἤγουν οἱ σαρκικοί ἄνθρωποι, «καταργοῦνται», φθείρονται καὶ ἀπὸ τὸν χρόνο πεθαίνουνε. Ἐνῶ στὸν «μέλλοντα αἰῶνα» οἱ δίκαιοι θὰ γίνουνε ἄφθαρτοι κατὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία. Ὁ ἴδιος θεόπνευστος ἀπόστολος λέγει τοῦτα τὰ φοβερὰ λόγια, γι’ αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ: «*Ἰδού, μυστήριον ὑμῖν λέγω. Πάντες μὲν οὖν κοιμηθησόμεθα, πάντες ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι*» (Α΄ Κορινθ. ιε΄, 51). Μιλώντας γιὰ τὴν καταστροφὴ τούτου τοῦ κόσμου, γράφει: «*Εἴτε προφητεῖαι καταργηθήσονται, εἴτε γλῶσσαι, παύσσονται, εἴτε γνῶσις καταργηθήσεται. Ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται*» (Α΄ Κορινθ. ιγ΄, 8). Τὸ «τέλειον» θὰ εἶναι ἄφθαρτο, κ’ **ἡ ἀφθαρσία καταργεῖ τὸν χρόνο**. Στὸν «μέλλοντα αἰῶνα» δὲν ὑπάρχει οὔτε γέννα, οὔτε θάνατος.

Γιὰ τοὺς πολλοὺς ἀνθρώπους αὐτὰ εἶναι ἀσύστατες φαντασίες, πὺ τίς πιστεύουνε μοναχὰ «οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι». Μὰ αὐτοὶ πὺ τὰ λένε αὐτὰ εἶναι γιὰ λύπη, κατὰ τὸν **ἀπόστολο Παῦλο**: «*Ἄν ἐλπίζουμε, λέγει, μοναχὰ σὲ τούτῃ τῇ ζωῇ, εἴμαστε οἱ πὺ ἐλεεινοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους*». Γιατὶ μὲ ὅποια ἐλπίδα κι ἂν ξεγελασθοῦμε, καὶ μὲ ὅση ἀδιαφορία κι ἂν ἀρματωθοῦμε, θὰ ῥθει μιὰ μέρα πὺ θὰ δοῦμε, θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας, τὴ **φθορὰ** πὺ μᾶς ζώνει σὰν πλημμύρα ἀπὸ παντοῦ, καὶ θὰ τρομάξουμε.

*

Γύρω μας τὰ πάντα ἀλλάζουνε, μέρα μὲ τὴν μέρα. Τὰ πρόσωπα παραμορφώνονται, τὰ κορμιὰ σακατεύονται, τὰ μάτια θολώνουνε, ὅλα βουλιάζουνε μέσα σ’ ἓνα βουβὸ χάος. **Ἡ φθορά!** Καὶ πὺ ζωηρὰ μᾶς χτυπᾷ αὐτὸ τὸ ξέφτισμα τοῦ κόσμου καὶ μᾶς κάνει νὰ συλλογισθοῦμε τὴ ματαιότητά μας στὴν ἀρχὴ τοῦ καινούργιου χρόνου.

Οἱ Ρωμαῖοι παριστάνανε τὸν πρῶτο μῆνα μὲ τὴ ζωγραφιὰ τοῦ Ἰανοῦ πὺ εἶχε δυὸ πρόσωπα, ὁπὺ ἦτανε γυρισμένα ἀπὸ τίς δυὸ μεριές, (κι ἀπ’ αὐτό, τὸν βγάλανε Ἰανουάριο). Τὸ ἓνα πρόσωπο πὺ παρίστανε τὸν περασμένο χρόνο ἦτανε γερασμένο, καὶ τ’ ἄλλο πὺ παρίστανε τὸν καινούργιο χρόνο ἦτανε νεαρό. Οἱ πὺ πολλοὶ πὺ μιλάνε γιὰ τὴν πρωτοχρονιά, σᾶς δείχνουνε τὸ νεαρὸ πρόσωπο. **Ἐγὼ σᾶς δείχνω τὸ γέρικο**. Δὲν τὸ κάνω γιὰ νὰ σᾶς κακοκαρδίσω, ἀλλὰ γιὰτὶ πιστεύω πὺς ὁ ἄνθρωπος πὺ δὲν ξεγελιέται, ἀλλὰ πὺ βλέπει τὴν ἀδυναμία του καὶ τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου, εἶναι κερδισμένος, ἐπειδὴ γίνεται πὺ χριστιανός, δὲν παραδίνεται στὶς ἡδονές πὺ χαλάνε τὴν ψυχὴ του, λιγοςτεύει τὸν ἐγωισμό του, συμπονᾷ τοὺς δυστυχημένους, ταπεινώνεται, συντρίβεται, ἀποζητᾷ προστασία κι ἀπλώνει τὰ χέρια του στὸν Χριστὸ πὺ εἶναι ὁ Ἄφθαρτος, πὺ **δίνει τὴν ἀφθαρσία**, (Α΄ Τιμοθ. α΄ 17), ὁ Βράχος (Α΄ Κορινθ. ι΄, 4), ὁ Πρῶτος καὶ ὁ Ἐσχάτος (Ἀποκαλ. β΄, 8), ὁ Ῥυόμενος (Ρωμ. ια΄, 26), χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνες (Ἐβρ. ιγ΄, 8), καὶ πὺ εἶπε: «*Ἐγὼ εἰμὶ ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ*» (Ἰω. ιδ΄, 6), «*Ἐγὼ εἰμὶ ἡ*

ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ». (Ἰω. ια', 25). «Ἐγὼ εἰμὶ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος» (Ἀποκαλ. α', 8), «Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς» (Ματθ. κη', 18), «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται» (Ἰω. ια', 26).

Ὅποιος λοιπὸν πιστεύει στὸν Χριστὸ δὲν φοβᾶται καὶ δὲν θέλει νὰ ξεγελιέται σὰν τὸ καμηλοπούλι, ποὺ χώνει τὸ κεφάλι του στὸν ἄμμο καὶ θαρρεῖ πὼς δὲν ὑπάρχει ὁ κηρυγὸς ποὺ θέλει νὰ τὸ σκοτώσει, ἐπειδὴ δὲν τὸ βλέπει. **Αὐτὸς ἔχει τὸ θάρρος νὰ ἀντικρίξει τὴν ἀλήθεια**, γιὰτὶ «ἡ ἐλπίς αὐτοῦ ἐστὶν ἀθανασίας πλήρης» (Σολομ.). **Ὁ νοῦς του στέκεται ἀτάραχος μέσα στὴ βουβὴ φουρτούνα τοῦ καιροῦ καὶ στὸ ἀσταμάτητο ρεῦμα του**, καὶ φέρνει μπροστά του τὶς μυριάδες τὶς μέρες καὶ τὶς νύχτες ποὺ περάσανε καὶ σβήσανε, ἀπὸ τότε ποὺ βγήκε ὁ κόσμος ἀπὸ τὸ χάος τῆς ἀνυπαρξίας ὡς τὴ σημερινὴ μέρα, ποὺ καμμιά καρδιά δὲν τὶς θῦματαί πιά. Ἡ καρδιά του δὲν λιγοψυχᾷ, οὔτε πνίγεται ἢ ψυχὴ του μέσα στὰ βουβὰ κύματα τῆς φθορᾶς, ἐπειδὴ «ἡ ἐλπίς αὐτοῦ ἀθανασίας πλήρης». Γιατὶ **ὁ Χριστιανὸς πιστεύει πὼς μὲ τὸν Χριστὸ καταργήθηκε ἡ φθορά**, καὶ δὲν φοβᾶται τὸ δόντι τοῦ καιροῦ ποὺ τὰ τρώγει ὅλα. Μὲ τὸν Χριστὸ «ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης, τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἶδαμεν γάρ, ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν» (Ρωμ. η', 21). Ναί, ὅλη ἡ κτίσις ἀναστενάζει καὶ πονᾷ μαζὶ μὲ τὸν ἄνθρωπο, γιὰτὶ εἶναι σκλαβωμένη στὴ φθορά. Κανένα πλάσμα δὲν θέλει νὰ πεθάνει, γιὰτὶ μέσα στὸ κάθε ἕνα εἶναι ριζωμένη ἡ ἀγάπη τῆς μακροζωίας. Καὶ ὅμως, ὅλα λυώνουνε καὶ χάνουνε τὴν ὄψη τους καὶ γίνονται χῶμα ἀναίσθητο, κι ἀφανίζεται ἡ τόση λεπτότητα κ' ἡ τόση σοφὴ σύστασή τους. Ἡ ρόδα τοῦ καιροῦ τ' ἀλέθει καὶ τὰ κάνει σκόνη, καὶ λιώνει ὡς κι αὐτὴ τὴ θύμησή τους καὶ τούτη ἡ ἄσπλαχνη ρόδα γυρίζει ἀδιάκοπα, μέρα καὶ νύχτα. Κατὰ τὸ ποίημα τοῦ Ἀνδρέα Κάλβου:

Ὁ γέρος φθονερὸς
καὶ τῶν ἔργων ἐχθρὸς
καὶ πάσης μνήμης, ἔρχεται.
Περιτρέχει τὴν θάλασσαν
καὶ τὴν γῆν ὅλην.
Ἀπὸ τὴν στάμναν χύνει
τὰ ρεύματα τῆς λήθης,
καὶ τὰ πάντα ἀφανίζει.

*

Ὁ Χρόνος δὲν ὑπάρχει, εἶναι ἕνας ἴσκιος τῆς φαντασίας. Ὑπάρχει ὁ θάνατος. Στὸν ἄλλον κόσμο, ποὺ θὰ καταργηθεῖ ὁ θάνατος, οἱ μακάριες ψυχὲς τῶν δικαίων δὲν θὰ νοιώθουνε τὸν χρόνο. Ἄλλα κι ἀπὸ τούτη τὴ ζωὴ δὲν ἔχει πολὺ ἐξουσία ἀπάνω τους, σὰν νὰ μὴν τὸν νοιώθουνε καὶ πολὺ, γι' αὐτὸ γράφει ὁ Σολομώντας: «*Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται. Γῆρας γὰρ τίμιον*

οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὐδὲ ἀριθμῶ ἐτῶν μεμέτρηται. Πολιὰ δὲ ἔστι φρόνησις ἀνθρώποις, καὶ ἡλικία γήρως βίος ἀκηλίδωτος. Εὐάρεστος τῷ Θεῷ γενόμενος ἠγαπήθη, καὶ ζῶν μεταξὺ ἀμαρτωλῶν μετετέθη. Ἡρπάγη μὴ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ. Τελειωθείς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακρούς. Ἄρεστή γὰρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας. Οἱ δὲ λαοὶ ἰδόντες καὶ μὴ νοήσαντες, μηδὲ θέντες ἐν διανοίᾳ τὸ τοιοῦτον, ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ὀσίοις αὐτοῦ». «Ὁ δίκαιος ἂν ἔρθῃ ἡ ὥρα του νὰ τελευτήσῃ; θά 'ναι ἀναπαυμένος. Γιατὶ γῆρας τίμιον δὲν εἶναι τὸ νὰ ζήσῃ κανένας πολὺ κι οὔτε μετριέται μὲ τὰ χρόνια. Ἀλλὰ γεροντικὴ εἶναι ἡ φρονιμάδα στοὺς ἀνθρώπους, κ' ἡ ἡλικία εἶναι ἀψεγάδιαστη ζωὴ. Ἐπειδὴ εὐαρέστησε στὸν Θεόν, ἀγαπήθηκε, καὶ ἐπειδὴ ζοῦσε ἀνάμεσα σὲ ἀμαρτωλούς, πάρθηκε ἀπὸ τοῦτον τὸν κόσμον. Ἀρπάχτηκε, μήπως ἡ κακία ἀλλάξῃ τὴ φρονιμάδα του, εἴτε μήπως ἡ πονηρία ξεγελάσῃ τὴν ψυχὴν του. Πεθαίνοντας μὲ λίγα χρόνια σὰν νὰ 'ζησε πολλά. Γιατὶ ἦταν ἀγαπημένη ἀπὸ τὸν Κύριον ἡ ψυχὴ του· γιὰ τοῦτο βιάσθηκε νὰ φύγῃ μέσα ἀπὸ τὴν πονηρίαν. Μὰ οἱ ἄνθρωποι εἶδαν καὶ δὲν καταλάβαν, πὼς ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶναι μαζὶ μὲ τοὺς διαλεχτούς του, κ' ἡ προστασία του μαζὶ μὲ τοὺς ὀσίους του».

("Ευλογημένο Καταφύγιο", ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΚΡΙΤΑΣ")

(Πηγή ἡλ. κειμένου: nektarios.gr)